

Acht jaar ervaring is er in de basismetaal met het maken van het milieuverslag en nog loopt niet alles op rolletjes. In andere branches maken bedrijven pas voor het eerst een verslag. Het wekt dan ook nauwelijks verbazing dat de kwaliteit nog veel te wensen overlaat. Maar al doende leert men.

RENÉ DIDDE

Tot nog toe zijn we te weinig transparant naar het publiek”, bekent *N. van Dillen* ruiterslijk. “We maken naar mijn mening nog een te ingewikkeld technisch jaarverslag met te veel namen van stofjes en te veel getallen. Dat maakt het er voor gewone mensen niet helderder op.” Anderzijds kost het de man van het technisch beleid van de Dienst Waterbeheer en Riolerings DWR van de gemeente Amsterdam flink wat moeite om alle getallen uit de verschillende afdelingen van zijn organisatie bij elkaar te krijgen.

“Kijk, we weten het allemaal wel”, zegt Van Dillen, “maar minder duidelijk is waar het ook al weer ligt. Veel afdelingen hebben hun relevante gegevens geautomatiseerd. We hebben technische gegevens en financiële gegevens en waterkwaliteitsgegevens”, zegt Van Dillen. Aan hem de nobele taak om deze Babylonische spraakverwarring op te lossen en om te smeden tot heldere taal. “Want het is voor de ambtenarij wel zaak om de gegevens binnen een bepaald stramien te presenteren. Anders neemt bijvoorbeeld de Milieudienst van Amsterdam er geen genoegen mee.”

DWR Amsterdam zorgt voor onder meer het rioolbeheer en de waterzuiveringsinstallaties in Amsterdam. Van Dillen schetst een beeld waar veel instellingen en bedrijven op dit moment mee te kampen heb-

MILIEURAPPORTEUR SCHIPPERT TUSSEN TECHNISCHE

VAN PR-FOLDER

ben bij het opstellen van een milieujaarverslag: heldere taal spreken en transparante, verifieerbare gegevens presenteren, zowel als het gaat om het (niet wettelijke verplichte) publieksverslag, als ten behoeve van het (voor een aantal bedrijven verplichte) overheidsverslag.

Het milieujaarverslag verkeert kortom in de fase van vallen en opstaan. Van Dillen maakt nog maar sinds kort een verslag. Verplicht is hij daartoe niet. Want hoewel de Amsterdamse installaties groter zijn dan menige provinciale inrichting (die wél een verslagplicht kennen) zijn grote gemeentelijke instellingen door een omissie in de wet vrijgesteld. Van Dillen vindt dat jammer. “Wij willen als bedrijf graag laten zien wat we allemaal doen op milieugebied. Ik weet zeker dat ons verslag nog belangrijk verbetert.”

Opluchting

Waar Van Dillen het ontbreken van een wettelijke aanwijzing betreurt, is de basismetaal blij. In de metaalbranche werden door de wet ook veel kleine bedrijven aangewezen tot het schrijven van een verslag. Tot opluchting van *J. Weening*, directeur

van de Stichting Basis Metaalindustrie en Milieu (SBM) is die verplichting onlangs geschrapt. “Voor de twintig kleinere bedrijven is het publieksverslag een enorme opgave. Een aantal zullen echter zeker vrijwillig zo’n verslag maken, omdat ze trots willen laten zien hoe ze binnen de poort bezig zijn met het milieu.”

Binnen de basismetaal is al acht jaar ervaring met milieuverslaggeving. In overleg met de ministeries van VROm en Economische Zaken en het IPO heeft het geleid tot een eigen, op de branche toegesneden model van het overheidsverslag. Ondanks de ervaring is nog niet alles koek en ei. Alle 38 aangesloten bedrijven gaan zo’n verslag maken. Weening: “Er komen nog steeds verkeerde ramingen van emissies voor, al moet ik zeggen dat gaandeweg de meeste bedrijven elk jaar preciezer worden in de hun registratie.”

De basismetaal heeft geen fraai imago. “Met een milieuverslag kunnen we rond toeteren hoe goed we het doen”, aldus Weening. Vooral het publieksverslag is daarvoor geschikt. Vijf leden van de SBM zijn daartoe verplicht. Hoogovens, Aldel, Budelco, Pechiney en Nedstaal moe-

Het milieujaarverslag van
Hoogovens is genomineerd
voor de ACC Award 1999.

Hoogovens Staal

GEGEVENS EN EEN GOED VERHAAL VOOR HET PUBLIEK

TOT EMISSIEBIJBEL

ten gezien hun potentiële schade voor het milieu hun omgeving inzage geven in hun activiteiten. Vooral Budelco zal volgens Weening het publieksverslag zeker aangrijpen. Het bedrijf, dat gigantische problemen kende met het gevaarlijke jarosietafval, lag jarenlang onder vuur van milieuorganisaties. "Tegenwoordig hebben ze een goed verhaal", zegt Weening. "Het is een zinkfabriek zonder jarosiet-afval en dat is uniek in de wereld."

Alles goed en wel, maar deskundigen vinden dat de bedrijven tot nog toe veel te weinig toelichting geven in het jaarverslag voor het publiek. "Grondslagen voor de emissiecijfers ontbreken, waardoor je niet weet hoe ze aan de gegevens zijn gekomen. Daardoor is de zaak slecht verifieerbaar. Ook ontbreekt vaak een gedegen toelichting op de verschillen ten opzichte van voorafgaande jaren of een toelichting waarom doelstellingen niet zijn gehaald", zo luidt de persoonlijke kritiek van accountant N. Kamp RA MA, researchmedewerkster bij het NIVRA. Kamp coördineert onder meer de ACC-award, de jaarlijkse prijs voor het beste milieujaarverslag. Dit jaar wordt op de Nationale Milieuzorgdag uit oorspronkelijk 35 inzendingen het beste verslag gekozen.

Harde kritiek

Kamp's kritiek liegt er niet om: "Ik mis vaak in het publieksverslag een gedegen voorwoord van de directie, waarin ze op betrokken wijze tonen wat ze van plan zijn en wanneer ze welke doelstellingen denken te halen." Kamp hoopt eind volgend jaar te promoveren op de verifieerbaarheid van het milieujaarverslag. "Vaak wordt helemaal niet aangegeven of een bedrijf de cijfers heeft geschat, berekend of gemeten, en in de laatste geval, hoé vaak dan." De meetfrequentie kan enorme verschillen geven. Eén keer meten is immers onbetrouwbaarder dan een volcontinumering.

Toch ziet Kamp dat er verbetering is opgetreden ten opzichte van de eerste verslagen, vooral in de publieksverslagen. "Dat waren PR-folders van een bedrijf, op mooi papier met veel foto's." Volgens haar zagen

vooral de chemische bedrijven als eerste in dat een dergelijke goedkope vorm van 'groene'-imagovorming het doel voorbij schiet. "De chemische industrie levert momenteel de meest volledige en best controleerbare milieujaarverslagen."

Ook F. van der Molen, die voor DHV Milieu en Infrastructuur betrokken is bij vijftien milieuversla-

"Grondslagen voor de emissiecijfers ontbreken, waardoor je niet weet hoe ze aan de gegevens zijn gekomen. Daardoor is de zaak slecht verifieerbaar." (J. Weening, directeur SBM).

gen, ziet over de hele linie een gestage verbetering van de kwaliteit van het verslag. Van der Molen voorziet in de nabije toekomst vooral veel invloed van beursgenoteerde bedrijven. "Duurzaam beleggen is in", zegt Van der Molen. "In de Verenigde Staten wordt al twintig procent van het belegd vermogen in ethische en duurzame bedrijven gestopt. Er zal dus snel een wereldwijde milieustandaard ontstaan voor een *duurzaamheidsjaarverslag*, waarin niet alleen milieuzaken, maar ook ethische, sociale en financiële paragrafen in een boekwerk zullen worden weergegeven."

Net als Kamp denkt Van der Molen dat een overleg tussen bedrijf en *stake-holders* tot verbetering van de kwaliteit van het verslag kan leiden. "Bedrijven moeten bij werknemers, omwonenden en milieuorganisaties te rade gaan wat men nu precies van een publieksverslag verwacht", zeggen Kamp en Van der Molen.

Zover is de afvalbranche nog niet. Volgens V. Ortmanns, die zich met de afvalverbrandingsinstallaties (avi's) in ons land bezighoudt, zijn de meeste afvalovens nog in het stadium van het verzamelen van gegevens voor het verplichte overheidsverslag. "Daarbij moeten we nog een aantal problemen oplossen", zo constateert Ortmanns. "Er zijn verschillen in handhaving tussen provincies en er worden verschillende eisen aan de cijfers gesteld. Zo moeten de avi's veel meer stoffen melden dan ze strikt genomen uitstoten, terwijl ze volgens de wet het juist relevante dioxine niet hoeven te melden. Als het zo doorgaat, zal dat de vergelijkbaarheid niet ten goede komen." In een toekomstig publieksverslag mag een sterk verhaal over dioxine niet ontbreken om de vrees bij omwonenden en milieuorganisaties weg te nemen, zo zegt Ortmanns. "Daarin kunnen we een vergelijking trekken met avi's uit de ons omringende landen, of de impact van de dioxines-uitwerp op het milieu."

Meer informatie: DWR, N. van Dillen, 020 4602824; SBM, J. Weening, 079 3531339; NIVRA, N. Kamp, 020 3010362; DHV Milieu en Infrastructuur, F. van der Molen, 033 4682744; VVAV, V. Ortmanns, 030 2323030.

KORTOM

Oefenen

Het is vallen en opstaan met het milieujaarverslag. Toelichting en achtergrondinformatie ontbreekt, waardoor veel verslagen slecht te toetsen en te vergelijken zijn. Oefening baart kunst. Vooral voor het publieksverslag moeten veel bedrijven nog leren de juiste *touch* te vinden.